

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha
k usnesení vlády
ze dne 14. května 2008 č. 534

Stanovisko

vlády k návrhu ústavního zákona o referendu o umístění prvků zařízení protiraketové obrany Spojených států amerických na území České republiky (sněmovní tisk č. 490)

Vláda na své schůzi dne 14. května 2008 projednala a posoudila návrh ústavního zákona o referendu o umístění prvků zařízení protiraketové obrany Spojených států amerických na území České republiky (sněmovní tisk č. 490) a vyjádřila s ním **nesouhlas** z těchto důvodů:

1. Rozhodnutí o případném umístění zařízení protiraketového systému Spojených států amerických na našem území je věcí mimořádného významu, při němž je nutné brát v úvahu nejen hledisko politické, ale i vysoce odborná hlediska vojenská, bezpečnostní, mezinárodně právní a ekonomická. Z těchto důvodů dává vláda nadále přednost tomu, aby o případném umístění prvků protiraketové obrany na našem území rozhodoval Parlament České republiky. Nelze opomenout, že po celou dobu existence České republiky jsou veškerá zásadní rozhodnutí týkající se strategických bezpečnostních otázek přijímána Parlamentem České republiky a na této dlouhodobé ústavní tradici není třeba cokoli měnit. Rovněž vstup České republiky do Organizace Severoatlantické smlouvy (NATO) jako nejdůležitější krok v bezpečnostní oblasti v historii České republiky byl schválen toliko Parlamentem. Vláda je přesvědčena, že případné zřízení prvků protiraketového systému na území České republiky nelze srovnávat se situací, kdy Česká republika vstupovala do Evropské unie, kdy se jednalo o kvalitativně zcela odlišnou otázku, související mimo jiné také s přenesením výkonu části působnosti České republiky na orgány Evropské unie. K obdobnému přenesení výkonu suverenity v daném případě nedochází, takže podle vlády není namístě názor předkladatelů, že zde existuje jakási ústavní tradice vycházející z ústavního zákona č. 515/2002 Sb., o referendu o přistoupení České republiky k Evropské unii a o změně ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů; vláda je naopak přesvědčena, že ústavní tradice je přesně opačná.

2. Vzhledem k tomu, že ratifikační procedura mezinárodních smluv a procedura vyslovování souhlasu s pobytem ozbrojených sil jiných států na území České republiky jsou komplexně upraveny Ústavou České republiky [srov. zejména její čl. 39 odst. 3, čl. 43, čl. 49 a čl. 63 odst. 1 písm. b)], zastává vláda názor, že by těchto mechanismů, které jsou do právního řádu České republiky zavedeny a v praxi využívány, mělo být využito i v případě, k němuž se vztahuje předkládaný návrh ústavního zákona. Tento názor – kromě zmíněné skutečnosti, že se opírá o právní prostředky do právního řádu České republiky již zavedené a funkční – je odůvodněn rovněž tím, že z dikce a z návaznosti odstavce 1 a odstavce 2 článku 2 Ústavy České

republiky vyplývá, že rozhodování prostřednictvím příslušných orgánů státní moci je – oproti rozhodování referendem – ústavodárcem zcela jasně stanoveno jako preferované. Dále je nutno v této souvislosti přihlídnout i ke stadiu, v němž se celý proces přípravy příslušných mezinárodních smluv nyní nachází, kdy snaha přijmout ústavní zákon s navrhovaným obsahem se v zásadě jeví jako opožděná. Přitom samotná konstrukce návrhu umožňuje zablokovat rozhodování o umístění prvků zařízení protiraketové obrany Spojených států amerických na území České republiky, aniž by bylo vůbec nutné konat referendum, jehož úprava je, jak je deklarováno v důvodové zprávě, jeho hlavním účelem; podmínky pro jeho vyhlášení totiž vůbec nemusejí být splněny a pak by se referendum vůbec nekonalo. Za nedostatek návrhu nutno považovat to, že mezi subjekty oprávněné k podání návrhu na vyhlášení referenda návrh vládu vůbec nezařazuje.

3. Vláda dále konstatuje, že předložený návrh nelze komplexně posoudit, neboť předkladatelé současně nepředložili návrh souvisejícího zákona, který by upravil další podmínky výkonu hlasovacího práva v referendu, jakož i podrobnosti navrhování, vyhlášení a provádění referenda a vyhlášení jeho výsledku, jehož existence je předpokládána v návrhu ústavního zákona. Nelze tak spolehlivě prověřit například ani to, zda předmětný návrh ústavního zákona nebude mít dopad na rozpočty obcí a krajů, jak se to tvrdí v důvodové zprávě – srov. § 37 zákona č. 114/2003 Sb.

Vláda v této souvislosti upozorňuje, že s případným konáním referenda jsou spojeny finanční nároky, jejichž přesné vyčíslení ani zdroje financování případného referenda však předkladatelé neuvádějí, přičemž ve státním rozpočtu na rok 2008 s nimi není počítáno.

4. Vláda dále konstatuje, že předložený návrh v podstatě kopíruje již dříve projednávaný poslanecký návrh ústavního zákona, obsažený ve sněmovním tisku č. 42/0 ze srpna 2006, k němuž vláda rovněž vyjádřila nesouhlasné stanovisko.

5. Vláda dále upozorňuje, že některá ustanovení navrhovaného ústavního zákona zakládají nové pravomoci prezidenta republiky a novou působnost Ústavního soudu, a tak nepřímo novelizují ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, což je v rozporu s legislativně-technickými zvyklostmi.

6. Navrhovaný ústavní zákon vláda považuje z věcného i z legislativně-technického hlediska za problematický, když poukazuje například na následující nejasnosti:

a) návrh se vůbec nezabývá otázkou kvóra potřebného k tomu, aby výsledky referenda bylo možno považovat za platné;

b) pojem „prvky zařízení protiraketové obrany“, i s ohledem na jeho nejednotné užití v čl. 1 odst. 1 - „umístění prvků zařízení“, „umístění zařízení“ a v čl. 1 odst. 2 – „vybudování a provozování zařízení protiraketové obrany“, není jednoznačný a mohl

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

by způsobovat interpretační potíže. Rovněž se upozorňuje, že prvky zařízení protiraketové obrany Spojených států amerických jsou navíc organizačními jednotkami ozbrojených sil Spojených států amerických, a je tedy zbytečné oddělovat umístění prvků zařízení protiraketové obrany Spojených států amerických od pobytu ozbrojených sil Spojených států amerických na území České republiky s umístěním těchto prvků souvisejícího;

c) předložený návrh ústavního zákona neurčuje, kdy nejdříve je přípustné podat návrh na vyhlášení referenda v téže věci, bylo by tedy teoreticky přípustné podat návrh na vyhlášení opakovaného referenda (postupně) tolikrát, kolik bude žádostí (návrhů smlouvy) podle čl. 2 odst. 1 návrhu;

d) předložený návrh se rovněž vůbec nezabývá otázkou doby závaznosti výsledku referenda.